

КИР БУЛИЧОВ

ПОКАЗАНИЯТА НА ОЛЯ Н.

Превод от руски: Любомир Стоилов, 1989

chitanka.info

Казвам се Олга. На 16 години съм. Живея в селището Гроди и преминах в десети клас. Баща ми напусна мама, когато бях на три години и тя работи като медицинска сестра в болницата.

Показанията си давам доброволно и по собствена инициатива.

Научих за Пламъчетата за първи път преди две години, когато показах по телевизията първото Пламъче, което бяха открили в Кения. Може би да са говорили за тях и по-рано, но не си спомням.

И досега образът му е пред мен върху екрана на телевизора — бяла капка, която едва докосва земята и трепти. Коментаторът каза, че това е поразяващо и още необяснено природно явление. Най-вероятно е последица от вулканична активност. Учените изучавали температурата и характера на явлението. Тогава това не ми направи впечатление, може би защото Пламъчето беше малко и не беше причинило разрушения.

Следващия път за Пламъчето разказвах в предаването „Очевидното е невероятно“. Беше се оказало, че в тази местност има няколко Пламъчета, а едно от тях е причина за избухването на голям горски пожар. Според двамата учени, които обсъждаха този проблем, щом температурата на Пламъчетата е толкова голяма (подобна до този момент не беше наблюдавана на Земята), това означава, че Пламъчето се състои от плазма. Единият от учените твърдеше, че Пламъкът представлява кълбовидна мълния, само че стабилна, а другият уверяваше, че имаме работа с естествена ядрена реакция. Макар от него сякаш да не излиза никаква радиация.

Не мога да кажа в кой момент Пламъчетата се превърнаха в нещо обикновено. Най-напред за тях говореха само по телевизията и пишеха във вестниците, и то на последната страница, на която публикуват различни куриози. После започна да се говори все по-често, тъй като Пламъчетата се оказаха не чак толкова безобидни. И главното е, че започнаха да се появяват в различни краища на Земята. Спомням си колко ме поразиха кадрите, заснети край езерото Чад. От езерото изкачеше фонтан от пара, а във вътрешността му просветваше Пламъче. Всичко това приличаше на фонтаните в Селскостопанската изложба в Москва.

През юли пристигна леля Вера. Тя живее в Перм. Разказа, че там много се говори за Пламъчетата, които открили на полето. Там си играели дечурлига, а едно от тях изтичало прекалено близко и се

изгорило. Тогава Пламъчето било обградено с войска, а от селото били изселени всички. По това време обаче във вестниците все още не пишеха за нашите Пламъчета.

За първи път се изплаших, когато показах големия Пламък в Рим. От него започна пожар и изгоряха няколко квартала. Представете си обгорели черни греди и пепел, а сред тях спокойно си гори Пламък.

По телевизията показах през август как в Съединените щати бомбардират един пламък в пустинята Невада. Над пустинята се издигаха стълбове от пепел и избухваха червени взривове, а след това показах Пламъка. Той се беше наместил на кратерното дъно, изровено от бомбите, и гореше дори по-ярко, отколкото преди, сякаш се беше наял с взривовете.

През септември миналата година публикувах съобщението на ООН. Тогава вече стана известно на всички, че по света горят неколкостотин Пламъчета и всеки ден техният брой се увеличава.

Ким, с когото учим в един клас, донесе у нас едно напечатано съобщение. Такива се разпространяваха из целия град и в тях пишеше как да се държим, ако видим още неизвестен Пламък, и къде да се обадим по телефона. В него се инструктираха всички да не се приближават, явлението при възможност да се ограда с нещо и да се следи да не се запали нещо. Главното беше в никой случай да не се предприемат никакви мерки срещу Пламъчето.

Макар вече да настъпваше есента и Пламъчетата да бяха започнали да променят живота на Земята, за нас в селището те си оставаха нещо като илюзия, нещо като болестта орор — за нея пишат и говорят, но нас това не ни засяга. Продължавахме да ходим на училище и Сесе, това е прякорът на Сергей Сергеевич, все така хвърляше дневника върху катедрата и казваше: „Здравейте, гръмогласници.“ Целият клас ходехме да берем картофи. Тъй като непрекъснато валеха дъждове, да се работи по полето беше трудно. Валеше навсякъде и се разправяше, че затова също са виновни Пламъчетата — онези, които са се появили на дъното на езерата, реките и океаните. Те предизвиквали силно изпарение. През есента имаше вече толкова много Пламъчета, че почти не виждахме слънцето.

Именно на полето се случи всичко това.

Духаше вятър и дъждът беше спрял. Никак не ни се искаше да идем под сайванта, където спяхме. Момчетата запалиха огън, почнаха

да пекат картофи и от време на време запяваха. След това дойдоха Ким и Селиванов, които бяха ходили в магазина за водка, но не бяха успели да намерят. Бях доволна, тъй като вече веднъж видях Ким пиян и това беше отвратително зрелище. А как да не пие, след като баща му и по-големите му братя са такива?

Даша Окунева започна да разпитва Сесе какво мисли за Пламъчетата и колко са опасни. Сесе ѝ отговори, че тази опасност не трябва да се подценява, въпреки най-естественото желание на човека да си скрие главата в пясъка. И тогава Сесе разбра, че никой не го слуша, тъй като на никого не му се искаше да слуша неприятни неща. Тогава си помислих, че се държим така, сякаш си говорим за орора. От него боледуват другите и си има специални хора, учени, които се занимават с ваксините и лекарствата. В края на краищата те непременно ще разберат всичко и ще направят това, което трябва. А щом ние не можем да помогнем, по-добре е да не мислим за това. Дори и да мислим, по-лесно няма да ни стане от това.

Ким ми прошепна, че иска да си поговорим. Знаех за какво иска да говори. Всички знаеха, че му харесвам. Тръгнах с него встрани от огъня. Целуна ме и каза да идем в храсталака край поляната, но аз нямах настроение, а и Селиванов започна да вика от огъня, че вижда всичко. Казах му: „Недей, Ким, моля те. Сега не му е време за това.“

— Защо пък? — запита той. — Ето даже дъжд няма.

За да променя темата, го запитах как е майка му. Клавдия Василевна през тази седмица беше откарана в Москва, в болница, защото подозираха, че има орор.

— Не се страхувай — каза той. — Аз не съм заразен.

— Не се страхувам.

Стана ми мъчно за него, тъй като мнозина избягваха тяхната къща. Може колкото ти се иска да слушаш, че орорът не е заразителен, но хората се страхуват, тъй като все пак по някакъв начин се заразяват.

Целунах Ким по бузата, за да не си мисли, че и аз съм като другите. Сигурно разбра. И тръгна обратно към огъня, без да каже нищо повече.

Почнахме да ядем печените картофи. Даша Окунева каза:

— Вижте, някой идва към нас.

Показа към селото. Там гореше някакво фенерче, сякаш някой вървеше по полето.

Бяхме насядали на един брезент и Ким ме прегърна през раменете. Беше ми мъчно за него. Държах му пръстите, които бяха съвсем студени.

Фенерчето не се приближаваше и гореше съвсем ниско, до самата земя. Сесе изведнъж стана и тръгна към него.

Измина не повече от сто крачки. Оказа се, че фенерчето е съвсем близо, но поради мрака не можеше да се разбере.

Сесе спря и го чухме да казва:

— Ето че дочакахме.

Каза го тихо, но в този момент мълчахме и всички го чухме. Веднага разбрах какво има предвид. Другите също.

Приближихме се вкупом до Пламъчето.

То лежеше върху земята като някакво живо топче. Беше ослепително бяло и горещината, идваща от него, се чувствуваше на няколко крачки, макар размерите му да не бяха по-големи от детско юмруче.

Беше така леко, сякаш е леко балонче, което се е отпуснало върху земята, уморено от летежа си, но ние знаехме, че тези Пламъчета имат много дълбоки корени — тънки плазмени нишки, пронизващи земята на цели метри. Вече имаше случаи, при които подобен мъник достигаше до подземни води и се получаваше взрив. Можеше да избухне всичко, но Пламъчето си оставаше на същото място, несъкрушимо, леко и даже весело.

Ниско над Пламъчето прелетя прилеп, без да съобрази какво е това. Той изчезна, като преди това припламна ярко.

Върнахме се при огъня и го загасихме. Не доядохме картофите, тъй като на никой не му се искаше. Тръгнахме за управлението да се обадим в Москва. Даша Окунева започна да плаче. Холмик — най-добрият математик в училище, добро момче, което през миналата година ми харесваше, докато не започнах да ходя с Ким, обясняваше на Даша, че нищо страшно не се е случило. Вече бяха съобщавали колко успешно протичат опитите по неутрализацията.

Не се обръщаме назад и вървахме бързо.

В управлението отидохме в кабинета на председателя. Него го нямаше, но ние настояхме да го извикат. Ядоса се много, че щеше да пропадне реколтата, която не бе прибрана от полето. Ще пристигнат от Москва, ще заградят всичко с бодлива тел, ще правят опити и ще

изпотъпчат картофите. Сега вече никого не можеш да принудиш да ги извади оттам...

Председателят ни освободи, но в колхоза не се намери нито автобус, нито камион и тръгнахме пеша към станцията, до която имаше шест километра. Ръмеше. Седяхме върху влажните скамейки под навеса до касата. Беше средата на септември, а изглеждаше така, сякаш всеки момент ще завали сняг. Холмик разговаряше със Сесе, а аз ги слушах. Ким изчезна заедно със Селиванов — бяха им казали, че някаква леля продавала самогон край станцията.

Зад гората, от другата страна на линиите, гореше някакво червено сияние. Явно имаше пожар. Сиянието се отразяваше в очилата на Сесе и на Холмик. Те ми изглеждаха като марсияни, които живеят съвсем по друг начин от обикновените хора. И още тогава си помислих, може би съвсем не на място, че след десет години, ако още бъдем живи, Сесе и Холмик съвсем ще се изравнят по външен вид. Сега между тях има голямата разлика от десет години, а тогава ще има само малка разлика от десет години. Още повече, че и двамата са очилати.

— Защо пък да сме длъжни всичко и винаги да разбираме? — чувах думите на Сесе. — Маймуната не знае как работи един двигател с вътрешно горене, но знае, че я карат с кола. И нейният маймунски мозък никога няма да се издигне до това разбиране.

— Но нали ние сме хора — опонираше му Холмик. — Ние се учим. На всичко можеш да се научиш.

Те разговаряха съвсем като равни.

— Да се научиш, но с каква цел?

— За да решиш задачата, за да преодолееш определено препятствие.

— Далеч съм от мисълта да одушевявам природата — каза Сесе, — но виждам определена закономерност между нашите усилия и нейните реакции спрямо тях. Докато човек е бил част от природата и се е подчинявал на нейните закони, не е имало антагонизъм. Но е било достатъчно той да се откъсне от нея и да ѝ се противопостави, за да започне война.

— Вие не сте ни учили по този начин — каза Холмик и на мен ми се стори, че се усмихна.

— До някои неща е по-добре да се стига по собствен път.

— И във всичко това вие виждате система? — запита Холмик.

— По-скоро логика. Действие и противодействие. Някога, отдавна, хората избили мамонтите. Нямамо вече какво да се яде. Но те се измъкнали, като се научили да обработват земята. Наред с това обаче изсекли горите. Отново настъпила криза. И хората пак се измъкнали. Последното столетие наричали технически прогрес. А за мен всичко това е ескалация на противостоянието. Ти не помниш, но нас ни учеха на една всеобемаща формула: „Не можем да живеем от милостите на природата. Наша задача е да си ги вземем.“ Не знам колко искрен е бил Мичурин^[1], когато е пуснал на бял свят този страшен афоризъм. Това е лозунг за грабители.

— Спомням си за друг лозунг: „Ако врагът не се предава, той бива унищожаван“ — каза Холмик.

— По отношение на природата той беше добре приложим.

От мрака се надигна ослепителното око на товарния влак и се заредиха, тракайки, тъмните грамади на вагоните. Грохотът на влака заглуши думите на Сесе и Холмик. Видях ги да доближават глави и да си викат нещо един на друг.

— Всяка система трябва да има средства за защита — достигна до мен гласът на Сесе, когато влакът най-последно отмина. — Ние тръгнахме в настъпление, сякаш целта ни е да убием Земята. И ето че нашето настъпление започна да се натъква на проблеми, които са породени от това настъпление. Дори се забелязва известна корелация. Погубваме горите и реките, унищожаваме въздуха и повишаваме нивото на радиацията. В резултат избухват нови болести. Рак, СПИН, омор...

— Не сте прав, Сергей Сергеевич — каза Холмик. — Това не е отговор на природата, а самите наши действия. Ние разваляме въздуха и в същото време сами го дишаме.

— Опростяваш нещата.

Беше много тихо и думите им се чуваха ясно. Всички слушаха за какво си говорят.

— Нека вземем орора — продължи Холмик. — Първоначално неговият вирус удряше незабелязано и подборно, а след това мутира. Ракът е детска играчка. Но вирусът затова се измени, защото го преследваха с лекарства, а той искаше да оживее. Това значи, че не природата, а само един вирус. Ние го направихме такъв.

— Аз ето какво си мисля — каза Сесе. — Ние удряме по природата и колкото по-силно правим това, с толкова по-голяма сила тя ни отвърща. Докато не заплавахме самото съществуване на биосферата, а само нанасяхме вреди, отговорите на системата бяха умерени. Те не ни застрашаваха като вид. От рак умират подборно и най-вече в напреднала възраст. Но веднага щом преминахме критичната точка, то и контрамерките станаха кардинални.

— Имате предвид Пламъчетата? Ако е така, също не съм съгласен.

Някой в полумрака изхихика, защото Холмик просто обожава споровете.

— Защо?

— Защото Пламъчетата заплашват не само хората, а всичко живо.

— Не знам — призна Сесе. — Когато една система, която е лишена от разум, се съпротивлява на система, претендираща, че притежава разум, нейните действия са непредсказуеми.

— А ето че към нас идват две системи, които притежават разум — обади се Карен.

По платформата идваха Ким и Селиванов. Те вървяха прегърнати през раменете и се правеха на пияни. Веднага разбрах, че не са могли да намерят нищо. Сесе също се зарадва. Просто почувствах как той се поотпусна. Аз усещам много добре състоянията на хората. Селиванов започна да говори с умишлено пиянски глас, а някой от момчетата запита защо не са се погрижили и за приятелите си, а Селиванов се измъкна, като каза, че не дават за вкъщи. Сесе внезапно се ядоса и нареди Селиванов да престане да говори глупости.

— Въпреки всичко ние ще изгорим — каза Ким. — Трезви или пияни, няма значение. Всичко е една глупост.

— Престани, Ким — избухна Даша Окунева. — Противно ми е да те слушам.

В този момент пристигна влакът. Той беше почти празен. Ние се набутахме един до друг, за да се стоплим, защото във вагона беше студено и тъмно. През последните седмици икономисваха електричеството, някои електрически влакове бяха съкратени, по улиците само тук-там горяха фенери, а през деня в жилищата изключваха електричеството.

Пламъчето край нашето селище се появи в края на октомври. Дори беше странно, че това не стана по-рано. Холмик подхвърляше сред класа:

— Това е някаква дискриминация.

Той предпочиташе да се шегува с Пламъчетата. Същото правеха и мнозина други, защото за тях това беше някаква защитна реакция. Именно така хората могат да свикват с всичко. Дори и с Пламъчетата. Никой вече повече не ги броеше. Появяваше се ново, съобщаваха където трябва, след това пристигаше екип, заграждаше мястото с бодлива тел и поставяше стандартен предупредителен надпис, макар че и без такъв никой не би се доближил до Пламъчето. След това си отиваха. А ти продължаваш да живееш на това място. Както и по-рано. Ставаше така, защото сами по себе си Пламъчетата не вредяха на никого. Не самото Пламъче влошаваше живота ни, а онова, което беше свързано с него.

Майката на Ким умря, но не я докараха, за да я погребат — починалите от омор ги погребват някъде в болницата. Ким и баща му ходиха там. Преди Ким седеше на един чин със Селиванов, но когато стана известно, че майката на Ким е умряла от омор, Селиванов се премести. Тогава ми мина през ума, че трябва да направя някакъв жест и да седна до Ким. Не го направих. Не исках някой да си помисли, че всъщност се натрапвам.

В края на октомври съобщиха, че тази есен няма да палят в училище и поради това с настъпването на студовете занятията се прекратяват. Това беше направо катастрофа. Вероятно в Москва или в Париж хората знаят повече и си говорят повече за Пламъчетата. При нас това не се забелязва чак толкова. Разбира се, по улиците светлините не са запалени, но при нас осветлението винаги не е било нещо както трябва. В магазините също е съвсем зле с продуктите и дори хлябът не се доставя редовно. Но нас никога не са ни снабдявали добре. И дъждове ваят, и ябълките не са узрели, но картофите все пак успяхме да приберем. Хората купуваха от магазините сол и кибрит. Мама тогава каза: „Сякаш сме пред война.“ Не я разбрах, но тя ми обясни: „В Русия, когато има заплаха от война, винаги се купува сол и кибрит.“ Но всъщност нямаше никаква война. Т.е. войната продължаваше — в Близкия изток, в Африка, но у нас нямаше война. Но когато Сесе пристигна в клас и съобщи: „Ученици, за неопределено

време занятията се отлагат“, ние най-напред се зарадвахме, защото не разбрахме какво означава това, а когато разбрахме, почти всички се изплашихме. Даша запитва: „А как тогава ще вляза в института?“ Но още по-глупава беше реакцията на Карен. Той се развика: „Ама какво става? Ако през тая година не завършим десети клас, мен ще ме вземат в армията!“ Някой предложи: „Хайде да насечем дърва.“ В началото се чува гласове в подкрепа, но след това Холмик напомни, че в училище има само радиатори на централното отопление и не биха могли да се сложат кюмбета в класните стаи както преди революцията. Сесе се мъчеше да бъде спокоен и дори оптимистичен. Обясни ни, че прекъсването е само до пролетта. Щом се затопли и уроците ще бъдат възстановени. Каза, че ще се занимаваме самостоятелно по програма, която той ще раздаде индивидуално, и ще можем да ходим при него в дома му за консултации. Така разпалено говореше, че всички разбрахме — за нас училището вече е нещо свършило.

Ким си тръгна с мен. На улицата духаше. Минахме край нашето Пламъче. През последните дни то беше пораснало и достигаше размерите на футболна топка. Горещината се чувстваше още от десетки метри и въздухът се носеше стремително срещу нас.

Ким дойде до нашия вход. Къщата ни е двуетажна, тип барака и е останала още от първите петилетки. Беше ми студено. Ким искаше да ми каже нещо важно. Затова запали цигара. Като дръпна няколко пъти, ми каза:

— Ол, хайде да се оженим.

Това беше пълна глупост. Някакво бълнуване.

— Какво ти става? — казах аз. — Въобще не съм мислила за такова нещо.

— Говоря ти сериозно — настояваше Ким. — Ако се страхуваш от орора, давам ти честна дума, че всички ни, на татко, на братята и на мен ни направиха анализи в Москва. Ние не сме носители.

— Не става дума за това.

— А за кое?

— Аз съм на 16. Скоро ги навърших. Ти също. Разбирам, ако ти беше на двадесет, е, да речем, поне на осемнадесет. На нашата възраст хората никога не се женят.

Вероятно съм говорила прекалено сериозно, като учителка, и той се засмя.

— Ти си глупачка — каза той. — Хората може да не се женят, а ние ще се оженим.

— Ти ми харесваш много — казах аз. — Честна дума. Но хайде да поговорим за това след около две години.

— След две години няма да има с кого да си говорим — каза Ким. — Та ние с тебе тогава ще бъдем мъртви.

— Не говори глупости.

— Ти това го знаеш. И се страхуваш. Аз ти казвам — нека и ние да изпитаме някакво щастие.

— Та това не е щастие — заобяснявах му аз. — Какво щастие е това да правиш нещо, което не искаш.

— Аз искам.

— Ти си глупав хлапак — казах аз. — Изплашил си се.

— Не съм се изплашил. Разбирам всичко по-добре от тебе. Мама умря пред очите ми.

— Какво общо има това?

— Всичко е свързано — заяви той. — На Земята ѝ омръзна да ни търпи. Защо ти се иска да пукнеш ей така, даже без да си вземеш каквото можеш?

— Значи си мислиш, че щом нещата вървят лошо, и всичко е позволено?

— Утре за това ще се сетим всички. И повече няма да има закони.

— Пир по време на чума? — обадох се аз.

— Разбира се. Добре си помисли. Утре отново ще те попитам.

— Върви си — казах аз, — не ми е приятно.

— Няма да има никакви закони — усмихна се той. — Ще важи само силата.

— И къде си научил всичко това? — възмутих се аз.

Ким си тръгна.

Дълго гледах след него. Беше най-обикновено момче. Хубав, черничък, свири на китара, ходеше в кръжока по авиомоделизъм. Изведнъж ми стана много страшно от това, че той беше заговорил за силата. Може би това беше детски страх, а може би и женски. Само до вчера си имахме място, където се събирахме такива хора като мен. Това беше училището. И имаше някакъв ред. Сега вече нямаше

училище и Ким за един ден беше престанал да бъде момче. Или пък не съм забелязвала това по-рано?

Не се прибрах. Още беше ден и светло. Само че студено.

Изкатерих се по тясната улица, защото ми се прииска да погледна нашето селище отгоре. Вратата на църквата беше отворена и пред нея се бяха струпали много хора. Вътре пееха. Никога не бях виждала толкова хора пред църквата. А в нея даже не можеше да се влезе. Изведнъж ми дойде на ум, че сега хората по цялата Земя вървят нанякъде, само за да не си стоят вкъщи. Едни — на църква, други — в джамията, трети — в районния комитет, тъй като на всеки му се иска да си намери някаква закрила.

Излязох на края на върха на стръмнината. Реката беше замръзнала рано и по леда се носеше снежен прах. Вятърът беше направо страшен. Изведнъж погледнах отгоре и си помислих: Защо всички говорят за летящите чинии? Сякаш някой ги е видял. А защо всъщност не идват? Би трябвало именно сега да дойдат и да ни помогнат. Би трябвало да кажа на мама за Ким. И това сигурно ще ѝ се стори смешно. След това си дадох сметка обаче, че мама страшно ще се изплаши. Всеки ден от работа тя носи различни истории — за самоубийства и за грабежи. Самата аз видях на станцията военни патрули. Преди никога не бе имало военни патрули на такава тиха крайградска станция.

Не знам защо беше станало толкова лошо с енергията, и то в целия свят, но вечерно време телевизията не работеше. Няколко дни след като затвориха училището, видях по телевизията снимка на Земята, направена от спътник. Не си спомням как се казваше това предаване. Мама също си беше вкъщи, направо грохнала след дежурството. Тя ми разказа как в болницата правели железни печки. Донесли им дърва. Няколко предприятия били затворени и всички работници сечели дърва, за да не замръзне градът. Стояхме си вкъщи и гледахме Земята отгоре. В този момент си дадох сметка колко зле вървят нашите работи. По Земята се виждаха как горят много хиляди Пламъчета. Техните точки се виждаха ясно по цялата суша, само че неравномерно — на някои места просто се допираха едно до друго, а на други, например в тундрата, бяха много по-нарядко. Бяха толкова много, сякаш някакъв злодей е набучкал с игла земното платно.

Ние с мама знаехме, че Пламъчетата не само се плодят, но и нарастват. Мама тихо промълви:

— Още малко и всичките ще се слоят.

— И тогава ще се появи ново слънце — казах аз.

Дикторът разказваше какви изследвания правели учените от различни страни. След това продължи за енергетичния глад и за промените в климата по цялата Земя, поради това, че количеството на кислорода в атмосферата е намаляло и се извършва интензивно изпарение. Поради всичко това облачният пласт е станал почти непроницаем за слънчевите лъчи и растенията не получават светлина и топлина. Настъпило е рязко застудяване и трябва да се очакват силни бури. След това ни призова към спокойствие и ред.

Почти престанах да спя. Видях какво стана, когато изведнъж се появи ново Пламъче в къщата край станцията. Димът стигна до самите облаци. Изгоря цялата къща и дори хората не успяха да избягат. Тогава започна да ми се струва, че ако заспя, и под нашата къща ще се появи Пламъче и няма да мога да избягам.

След това налетя първата от големите бури. Започна с проливен дъжд. Пороят изяде снега и по реката се появиха ледени блокове. Пороят не спираше, а вятърът ставаше все по-силен. Той събори покривите на няколко къщи. Мама не се връщаше от болницата, защото ги бяха прехвърлили на казармен режим. Бензин раздаваха само на „Бърза помощ“ и на милицията.

Успях някак си да се промъкна до мама, защото бях много изгладняла. Вкъщи всичко беше свършило и си мислех, че при мама би трябвало да има някаква храна. Болните лежаха по коридорите и в хола. Някои от тях направо на пода. Мама ми донесе чиния със супа и аз я изядох седнала до горящата печка. Мама беше съвсем слаба, а очите ѝ зачервени. Тя ми каза, че при тях лежат сега най-много сърдечно болни и астматици. Хората умирали от разликата в налягането и недостига на кислород. Освен това имаше и много ранени, и то дори с огнестрелни рани. Мама ми прошепна как милицията се е сражавала с банда крадци и имало много убити и ранени. Тя ми нареди да се прехвърля в болницата, защото там е спокойно, а вкъщи е опасно. Освен това в болницата не стигат санитарки и от мен ще има полза. След това ми разказа, че около болницата имало Пламъче, но изгаснало. Това било толкова

неочаквано и странно, че пристигнала комисия от Москва. Обаче комисията не могла да намери абсолютно нищо, дори и следи от Пламъчето.

Когато бурята малко поутихна, тръгнах за вкъщи, за да си взема някои вещи, и по пътя срещнах Холмик. Не бяхме се виждали отдавна. Холмик ми каза, че е в някаква дружина, която събира по магазините и складовете продукти и топли вещи, които прехвърля в складовете на станцията, тъй като там ги пазят войници.

Той заяви:

— Всеки е длъжен да прави нещо полезно.

Стояхме съвсем близо до Пламъчето, което гори в двора на къщата. Вече бях свикнала с това Пламъче и всеки ден наблюдавах как то расте по малко.

Холмик беше възбуден и му се струваше, че прави нещо необходимо. А аз, след като се бях нагледала на болните, му казах озлобено:

— На теб май ти се иска всички да измрем с една седмица по-късно?

— Аз искам никой да не умира.

— А имаш ли някаква надежда?

Зададох му тоя въпрос, защото ми се искаше някой да ме успокои.

— Да — каза Холмик. — Защото Земята е болна от едра шарка. А всяка болест преминава.

— Това сега ли го измисли?

— Това е само образно казано.

Прилепихме се под стряхата, където духаше по-слабо. Запитах го с кого от нашите се вижда. Той каза, че заедно с него в дружината е Селиванов. Изненадах се, защото Селиванов беше тъпак и безделник.

— Хората се променят — каза Холмик. След това помисли и добави:

— При нас също не всички са ангели. Някои взимат и за себе си.

Но не ми обясни дали това се отнася за Селиванов, или не. Само добави:

— Вчера разстреляха трима мародери, само че не отидох да гледам.

— А Ким не си ли го виждал?!

— Не. Селиванов каза, че заминал за Москва.

— Благодаря ти.

— За какво ми благодариш?

— Не е важно. А как е Сесе?

— Ами как да ти кажа — започна Холмик, но по такъв начин, че веднага започнах да настоявам да ми каже какво се е случило.

— Болен е — призна Холмик.

— От какво?

— Има орор.

— Не може да бъде!

— Защо?

— Ти сам видя ли го?

Дадох си сметка, че всички могат да умрат или да заболелят, а Сесе не може, не трябва, защото е несправедливо!

— Да — потвърди Холмик. — Видях го.

— В Москва ли? В болница?

— Не. Вкъщи си е.

— А защо?

— Болниците в Москва са препълнени. Ти нямаш представа какво става там. Сега, който е болен от орор, си остава вкъщи.

— Ще кажа на мама и ще го вземат при нас в болницата.

— Няма да го вземат. А и самият той няма да се съгласи. Та той разбира как стоят нещата.

— А какво може в случая да се разбира?

— Ами това, че в болниците едва се справят с онези, на които е възможно да се помогне. На болните от орор не може да се помогне и ти го знаеш.

— Но нали разправяха за някакъв серум.

— Оля, аз си тръгвам. Разбра ли? Сега няма кой да прави серуми.

Той затича, а аз си тръгнах към къщи. Помислих си, че трябва да посетя Сесе. Дали някой се грижи за него? Та нали живееше сам, близо до училището.

Върнах се при Пламъчето. То си беше същото, както и вчера. Помислих си колко малко знам за него. Та нали то е живо или почти живо. Дори расте. Искра да ни убие всички. Или пък не знае, че убива? Между мене и Пламъчето имаше някаква желязна греда. Бяха я поставили, когато заграждаха Пламъчето. Ако стоиш притиснала буза

към ръба на къщата, то краят на Пламъчето докосваше гредата. Докосне я, примига и се отдръпне. Отново я докосне... Иди си, почнах да му говоря, иди си, моля те. Пламъчетата не бива да се гледат дълго, защото очите започват да болят. Едрата шарка на Земята — повторих на себе си. Шарка, която може да покрие цялата кожа и тогава болният ще изгори. И това ще се случи много бързо. Дори да знаех, че в този момент ще умра, но ще останат живи мама и Холмик, и Дашка, това нямаше да е хубаво, но и нямаше да е и чак толкова страшно за мен, честна дума. Но ако знаех, че заедно с мене ще умрат всички, дори и най-малките дечица, и вместо всички къщи и църкви, музеи и заводи ще има само огън, това ми внушаваше непоносим страх.

В сърцето ми се появи такава болка, че дори забравих за Сесе. Това беше нещо студено, студено и дори ми се повръщаше.

Съвсем близо до къщи дори повърнах. Може би защото не бях яла отдавна, а сега се бях нагълтала с цяла чиния супа в болницата. А може би беше от страх. И колко бих могла да живея в този ужас? Мама ми каза в болницата, че при тях има и много самоубийци, които не са успели да сложат край на живота си. Оказва се, че повече от половината самоубийци оставали живи.

Натиснах копчето на телевизора, но той не се включи.

Отново заваля пороен дъжд, който удряше по прозореца като с юмруци. Смрачи се и пуснаха тока.

Икономисвах ток и при мен гореше само една лампа в голямата стая. Дъждът удряше по прозореца и не можах веднага да разбера, че зад него има човек, който също чука. Дори и не помислих, че това може да бъде Ким и отворих. Не ме беше страх, защото всичко ми беше безразлично.

Беше Ким. В кожено яке и кожени панталони. Пълно конте. Дори каскетът му беше от черна кожа. Беше си пуснал и черни мустачки.

— Здравсти — каза той. — Къде е майка ти?

— В болницата. А на мен ми казаха, че си в Москва.

— В Москва съм — заяви той. — Там са всички хубави хора.

Разбрах, че е пиян.

— И сега си се върнал? — запитах го аз. — Отново вкъщи?

— Не. Дойдох за тебе. Помниш ли нашия разговор?

— Кимчук — казах му аз. — Нима ти можеш въобще да мислиш за такова нещо? Днес бях в болницата. При мама. Да можеше само да

надзърнеш. Сесе също е болен.

— Празни приказки — каза той и глупаво се изсмя. Седна в креслото и извади от пазвата си пистолет. Истински, черен, лъскав, сякаш че мокър.

— Виждаш ли? — каза той. — Пир по време на чума. Предлагам ти участие.

— Глупак си ти, Ким — срязах го аз.

— Пристигнах с една бричка — каза той. — Чака ни един приятел. Живеем си славно. Свършим си работата и изчезваме. Москва е голяма.

— Какво ми се фукаш? — прекъснах го аз. — Искаш да ме изненадаш ли?

— Ама не ми ли вярваш? Гледай.

Ким пъкна ръката си в горния джоб на якето и измъкна оттам шепа някакви бижутерски дрънкулки.

— Искаш ли ги? — каза той. — Всички са твои!

— А защо ми са? На кого е необходимо сега всичко това?

— Намират се и чудаци. Дори не можеш да си представиш колко са много. Мен малко ме поодраска. Стана една престрелка с патрула.

С него ми беше станало много скучно. Струваше ми се, че той е някакво момче от американски гангстерски филм, а аз съм само възрастна зрителка.

Той се изправи, а аз продължих да го гледам спокойно.

Ким подхвърляше в ръката си пистолета.

— Да вървим — каза той. — Аз наистина си мислех само за тебе. През цялото време. Ще ти осигуря всичко, всичко, което ти се поиска. И джунджурии, и за ядене. Ти ще си моята кралица, честна дума. В организацията ме уважават. Вече претрепах двама милиционери, честна дума. Нямах представа колко женски има при нас. А аз тичам при тебе.

— Ти все още си малък — казах аз. Той вдигна пистолета си и се прицели в мен.

— Оленка — каза той с такъв тон, сякаш играеше някаква роля, — ти нямаш изход. Ти си моя.

— Върви си — отвърнах аз. — Аз трябва се приготвя, защото се прехвърлям при мама в болницата.

Приблѳжи се, без да изпуска пистолета, а аз започнах да отстъпвам, въпреки че все още не ме беше страх.

Изведнъж той хвърли пистолета и ме хвана с две ръце.

— Ще докажа! — повтаряше непрекъснато той. — Ето сега ще докажа.

Започна да ме блъска към дивана. Разкъса роклята ми на гърдите и ме одраска по шията. Ако бях се изплашила тогава, разбира се, сигурно щях да загина. Той направил всичко, което искаше. Но аз не се страхувах, а ми беше скучно и противно, сякаш гледам на всичко това отстрани. Мислех си как да направя така, че да го заболи. Извинете ме, но го захапах за носа. Това звучи някак си неприлично. Той закрепя и в този момент разбрах, че съм постъпила правилно. Изтичах през отворената врата на улицата, макар да знаех, че там е неговият спътник.

Когато изскочих на улицата, видях, че наистина там чака волга, зад чийто волан седеше някакво момче, но не гледаше към мен. Не можех да повикам за помощ, защото наоколо бучеше страшна буря! А и да ме чуеха, кой би посмял да излезе.

Със значително закъснение навън изскочи и Ким, но не можа да види накъде съм изтичала. Но в този момент приятелят му се опомни и му каза.

Обърнах се и видях как Ким скочи в колата. Волгата подскочи напред.

Изтичах зад ъгъла и за малко не попаднах под колелата на една газка.

Газката беше зелена и имаше червена звезда отстрани. Отскочих към стената, но можах да видя напрегнатото лице на войника зад волана. В този момент газката удари спирачки, като едва не се сблъска с волгата. Ким отвори вратата и започна да стреля към газката. От нея наизскачаха хора. Те също стреляха. Един от войниците падна и главата му цопна в локвата. Въпреки грохота и виковете на мене ми се струваше, че всичко това не ме засяга. След това всичко свърши. Видях как войниците пренесоха своя човек в газката, а Ким и неговия спътник сложиха във волгата. В нея седнаха войници и тя замина. Офицерът от газката, облечен в мокра мушама, се приближи и ме запита:

— Имаше ли други?

— Не — отвърнах аз.

— Ти се прибери вкъщи — нареди офицерът. — Хайде, върви, няма какво да правиш тука.

Дъждът валеше, а локвата, в която беше цопнала главата на войника, имаше червен цвят.

Тръгнах към къщи, но не стигнах до нас, а спрях край Пламъчето. Беше ми мъчно за Ким, защото това беше някакъв друг, чужд Ким.

— Виждаш ли към какво води всичко това — казах аз на Пламъчето.

Бях съвсем мокра и с разкъсана рокля. В този момент видях, че откакто не бях идвала при Пламъчето, до него вече се е появило негово по-младо братче. Вгледах се в железния стълб. Моят стар познат Пламък беше пораснал още повече, краят му беше изпъзлял оттатък стълба, но новото Пламъче беше съвсем мъничко, като малка гъбка до огромно гъбище.

Да ида в този си вид при мама в болницата означаваше само да я изплаша. Затова се върнах вкъщи, но почти веднага заспах. Изглежда, че това беше моята реакция на случилото се.

Цялата нощ проспях от страх. Бях се изплашила със закъснение от случилото се. Струваше ми се, че някой се е промъкнал вкъщи и сега ще направи нещо с мен, а може и да ме убие, но не можех да отблъсна съня дотолкова, че да проверя дали вратата е затворена.

Събудих се късно. Беше тихо. Лежах цяла минута съвсем спокойно, в добро настроение и си мислех: Защо да не трябва да ходя в училище? След това тази минута премина и си спомних всичко. Опитах се да включа телевизора, но той не работеше. Цареше полумрак, макар часовникът да показваше девет. Надзърнах през прозореца и видях, че над улицата е надвиснал почти черен облак, който всяка минута можеше да се излее. Започнах бързо да си стягам багажа. Коженото кепе на Ким лежеше на пода. Хвърлих го в кофата за боклук. След това подредих чантата си, и то само с най-необходимите неща, сякаш ще ходя на екскурзия. Реших първо да занеса чантата си, а след това да отскоча до Сесе. Това беше задължително. Съвсем не се страхувах, че ще се заразя.

Въпреки тези планове не отидох в болницата. Помислих си, че докато ходя до болницата и се връщам, Сесе може да умре. Облякох се,

доколкото беше възможно по-топло, и прерових цялата кухня, докато не намерих половин пакетче захар. Странно беше, че не бях го виждала преди това. Нямах нищо повече, което да занеса на Сесе.

Бързах да ида при него, преди да е започнала нова буря. Въздухът беше тежък и аз веднага се задъхах, така че вместо да тичам, тръгнах ходом. Сесе живееше на три квартала от нас, редом с училището. Той имаше малка къщичка, наследена от баща му, който някога е бил директор на нашето училище, но беше починал отдавна.

Пред къщата срещнах Шура Окунева, по-голямата сестра на Даша. Запита ме дали не съм виждала нейния Петка. Петка беше избягал на улицата и тя се страхуваше. Казах ѝ, че не съм го видяла, и я запитах дали Сесе си е вкъщи. Разбира се, това беше глупав въпрос.

— Ти какво — не знаеш ли? — запита Шура. — Той има орор и може би е вече умрял.

— А ти не си ли ходила при него?

— Ти какви ги говориш! Че аз имам дете. Длъжна съм да го запазя.

— Отивам при него.

— Оленка — каза Шура убедено. — Не трябва да правиш това. Той все едно че е умрял вече. Всяко посещение е сигурно заразяване. Запитай когото искаш. Орорът е по-страшен от чумата.

— Ще ида.

— Тогава повече да не си стъпила при мене и въобще не трябва да контактуваш с никакви хора! — развика се Шура.

Ясно ми беше, че тя не контролира нервите си. В такова време да имаш дете е два пъти по-тежко.

Шура се затича по-нататък, зовейки своя Петка, а аз тръгнах за към Сесе.

Вратата му беше отворена.

Попитах дали има някой вкъщи.

Сесе не отговори и аз влязох.

Изглеждаше съвсем зле. Беше страшно отслабнал. Приличаше на скелет, а по лицето и ръцете си имаше червени петна. Ръцете му покорно лежах на върху одеялото и самият той изглеждаше твърде покорен.

Когато ме видя, очите му се разшириха.

— Здравейте — провикнах се аз, — дойдох да видя дали не се нуждаете от нещо.

— Не се приближавай, Николаева — каза той. — Не трябва.

— Няма нищо — отвърнах аз, но останах на мястото си. Даже и не съм подозирала, че човек може така да се промени. Беше ми ясно, че ще умре скоро.

Върху масичката имаше празна чаша.

— Пие ли ви се нещо? — запитах просто, за да кажа нещо.

— Не трябва.

Приближих се до кревата, взех чашата и отидох в кухнята. В кухнята цареше хаос, макар че някой беше идвал тука наскоро. Значи все пак някой идва. А аз се страхувах.

До печката имаше газова бутилка и в нея все още се намираше газ. Включих газта, сложих чайника и извадих захарта. Върнах се при Сесе.

— Ето, виждаш ли — тихо каза Сесе. — Не ми провървя.

— Няма нищо — казах аз. — Вие ще се оправите.

— Благодаря ви.

— А кой ви посещава?

— Ти не знаеш ли?

— Не.

— Холмов.

— Холмик? Гледай, той нищо не ми е казал.

— Това е опасно. Вие деца просто не разбирате колко е опасно.

— Всичко вече е опасно — казах аз сериозно. — Това е, защото хората се променят.

— А какво става с Пламъчетата? — запита ме Сесе.

— Вчера край нашата къща се е родило ново — съобщих му аз. — Ама е съвсем мъничко.

Той затвори очи, защото му беше трудно да говори.

— Аз отивам при мама в болницата и ще взема лекарства.

— Не е нужно — едва промълви Сесе. — Те са необходими на живите.

Чайникът кипна и аз направих сладка напитка. След това го напоих с нея.

Сесе не ми разрешаваше, но беше толкова слаб, почти безтегловен, и аз можах въпреки съпротивата му да го напоя. Срам ме

беше да не направя това. Той пийна малко, но повече не можа. Затвори очи, аз исках да му кажа нещо и не можех да измисля какво.

Накрая можах да му кажа колко много го обичам, как винаги съм го обичала, защото той е най-красивият и умният. Обичах го още от седми клас. Изведнъж той се разплака. Сълзите течаха сами, но лицето му беше неподвижно. Каза ми да си вървя.

На улицата ме застигна такъв проливен дъжд, какъвто още не бях виждала.

Беше толкова тъмно, че аз даже се загубих. Вървах и през цялото време се сблъсках със стени. Освен това съобразявах лошо. Но в този момент гледах Пламъчето с ненавист, сякаш то е виновно за болестта на Сесе.

Беше все още тъмно, но внезапно дъждът отслабна. Погледнах към железния стълб и видях, че краят на Пламъчето не достига до него. Малкото пламъче не беше се увеличило.

Стоях и гледах Пламъчетата като хипнотизирана. Не знаех колко време изкарах така. И в този момент чух далечен вик. Почти веднага голямото пламъче се сви, а другото, малкото, примигна и изчезна.

Зарадвах се. Значи е истина, че те могат и да изчезват.

Тогава изтичах вкъщи, взех чантата и тръгнах към болницата.

По пътя срещнах Шурка Окунева.

Тя идваше откъм реката едва жива, сякаш са я пребили със сопи. Мъкнеше на ръце Петка. Той беше на шест години, тежеше и тя се беше запъхтяла. Като ме видя, започна да вика, сякаш аз съм виновна.

— Аз виках! — крещеше тя. — Виках, но никой не се отзова!

— Намери ли го? — запитах я. — Че това е много добре.

— Ама ти не разбираш! — викаше през сълзи Шурка. — Холмик се е удавил. Не разбираш ли — Холмик е потънал! Измъкнал моя Петка, а него го отнесе! Самата видях!

— Къде е? — хвърлих чантата и затичах към реката.

След мен викаше Шура, но след това се затича след мен, сякаш не забелязва, че Петка е тежък и мокър и през цялото време повтаряше:

— Ама аз нищо не можех... Беше се хванал за едно дърво. Изблъска Петка навънка, а реката ти си я знаеш... Аз измъквах Петка.

Реката беше се издула и станала огромна. Тя носеше някакви трупи и сандъци... Нито на брега, нито във водата се виждаше някакъв

човек.

— Може би го е изхвърлила на брега? — просто молех Шура да потвърди. Тя не можеше да направи това.

— Видях главата му там, по средата, изскочи и след това...

Взех от ръцете ѝ Петка, който уморено плачеше.

Редувахме се, за да го изнесем на високото. Вече горе я запитах:

— Ти викаше ли?

— Ох, и още как — отвърна Шурка. Подадох ѝ Петка.

— Стопли го — казах аз.

— Виках, но нямаше никой — повтори Шура и си тръгна.

Тогава реших, че засега няма да ходя при мама. Беше ми необходимо да поговоря с някой сериозен човек, който ще поиска да ми повярва.

Стигнах до станцията. Вече не помня как.

Там имаше много хора. Войници и дружинници измъкваха от вагоните чували. Отгътък релсите край стрелката гореше пламък.

Тогава видях онзи същия лейтенант, който говори с мен вчера.

— Трябва да ида в Москва — казах му аз. — Просто е наложително. Може и да греша, но ако не греша, тогава има надежда.

— Влаковете не пътуват — коза той. — Сама знаеш. А в Москва има такива пожари...

— Тогава ще ви кажа на вас.

Повикаха го, но той ме погледна в очите и изкряска.

— Карайте без мен!

А на мене каза:

— Говори, момиче.

Тогава му разказах за съвпадението. За това как Пламъкът се беше увеличил, когато Ким пристигна, за това как намаля едва-едва, когато се върнах от Сесе. И как изгасна малкото пламъче, когато Холмик беше измъкнал Петка, а самият той не бе успял да се измъкне от реката.

Заедно с лейтенанта се добрахме до Москва с неговата газка.

Повторих всичко вече казано и тук.

Знам, че има надежда. Никой не беше се досетил за това по-рано, защото не бяха търсили връзка между нас и Пламъчетата. Ако няма никаква надежда, тя трябва да се търси там, където никога не са търсили.

Не, аз няма да издържа и да остана тук. Холмик го няма и дори няма никой, който да даде на Сесе да пие нещо. А вие дори не може да си представите какъв човек той.

А и мама вероятно вече просто полудява.

---

[1] Виден руски биолог и селекционер, създател на много нови сортове плодове. — Бел.ел.кор. ↑

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.13-15/1989 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.